

פירוק חיזבאללה מנשקו: האם לבנון מתחילה לקבל רגליים קרות?

written by אלי קלוטשטיין | 29.09.2025

צה"ל יצא לתמרון הקרקעי בלבנון במסגרת מבצע "חיצי הצפון" לפני שנה בדיוק, ב-30 בספטמבר 2024, לאחר שקיבל מהדרג המדיני הוראה מוגדרת וברורה: ליצור את התנאים שיאפשרו את חזרת תושבי הצפון לבתיהם, אחרי שפנו מהם בתחילת מלחמת חרבות ברזל. ואכן, במבט לאחור נראה שצה"ל עמד במשימה בגדול. חיזבאללה הוכה שוק על ירך, עילית הפיקוד שלו חוסלה, מערכי נשק שלו הושמדו, מאגרי המזומנים שלו עלו בלהבות, ומדינת ישראל הצליחה לשקם את אמון תושביה ביכולתה להגן עליהם מפני פלישה.

לפי נתונים שפרסם בתחילת החודש מטה "תנופה לצפון", 87 אחוזים מהתושבים שפנו חזרו לבתיהם. יתרה מכך, עשרה יישובים רשמו גידול של האוכלוסייה לאחר המבצע, מה שמעיד על כך שיותר אנשים מעתיקים את מקום מגוריהם לצפון. היישובים שרשמו רק שיעור בינוני או נמוך של תושבים חוזרים הם אלה שכנראה נפגעו באופן הקשה ביותר: קריית-שמונה וברעם (76 אחוזים), אדמית (64 אחוזים), חניתה (70 אחוזים), משגב-עם (63 אחוזים) מטולה (48 אחוזים), שתולה ומנרה (52 אחוזים). כל אלה הם גם יישובים השוכנים בסמוך לגדר, והם עמדו תחת אש ישירה של מחבלי חיזבאללה בשנתה הראשונה של המלחמה.

אבל השפעות המבצע כאמור לא ניכרות רק בישראל. בלבנון עצמה חלו שינויים משמעותיים בהלך הרוח הציבורי בעקבות המכה שספג חיזבאללה. מנהיגו החדש של הארגון, נעים קאסם, לא הצליח למלא את החלל שהותיר אחריו קודמו חסן נסראללה. הארגון ספג מכה כלכלית, ודרכי ההתעצמות שלו מסוריה נחסמו. בניגוד לעבר, הוא אפילו לא הגיב על החיסול המתמשך של פעיליו בידי חיל האוויר ועל תפיסת חמש הנקודות בגבול בידי צה"ל. הוא עומד תחת ביקורת ציבורית נוקבת, והממשלה החדשה במדינה ¹ שקמה בלי צורך בתמיכתו, אף שהוא הצטרף לשורותיה ² מפעילה עליו לחץ כבד.

כך למשל, צבא לבנון והמשטרה המקומית התעמתו עם פעילי חיזבאללה בביירות לאחר הביקורת על עצירת מטוס עם מזומנים מאיראן שיועד לארגון. מחאות של הארגון פוזרו בידי הצבא, שאף עצר כמה מהמפגינים. אנשי ארגון הטרור נמנעו עד לאחרונה לשאת נשק בפומבי במדינה, אפילו בדרום לבנון. אבל ההתפתחות הכי משמעותית בהקשר זה הייתה החלטת הממשלה החדשה על איסוף כל אמצעי הלחימה במדינה וריכוזם בידי הצבא בלבד ³ כולל פירוק חיזבאללה מנשקו.

ההתפתחויות האלה הביאו את ארגון הטרור, שבעבר נחשב אולי לעוצמתי ביותר במזרח התיכון, לצומת דרכים: האם יבחר לשתף פעולה עם הממשלה ולהתפרק מנשקו, או שמא בעידוד פטרונוי

האיראנים יתבצר בעמדתו, ואולי אפילו יחליט לפתוח במלחמת אזרחים במדינת הארזים?

הדילמה שניצבת בפני הארגון אם "לזרום" עם הממשל החדש במדינה או ללכת בדרכו באה לידי ביטוי, למשל, באירוע שהתרחש בשבוע האחרון: לקראת יום השנה לחיסולו של נסראללה התעתד הארגון לארגן עצרת בבירה ביירות. הוא גם ביקש להקרין את תמונותיהם של המנהיג המוחסל ושל בן דודו, האשם ספי א-דין² שנבחר להחליף אותו אך לא הספיק להיכנס לתפקיד³ על סלע א-רושה בחופי עיר הבירה הלבנונית. אלא שהרשויות בביירות אומנם אישרו לקיים את העצרת, אך לא להקרין את התמונות.

אבל פעילי חיזבאללה החליטו כנראה שחוקי המדינה אינם תקיפים לגביהם, ועל כן בחרו להקרין את תמונותיהם של השניים על הסלעים למרות האיסור⁴ מה שמדגיש את המצב המסובך שבו לכודים כעת ארגון הטרור והממשלה.

האירוע חולל סערה במדינה. ראש הממשלה נואף סלאם ציין כי מדובר ב"הפרה ברורה" של האישור שניתן לקיום עצרת הזיכרון לנסראללה. "זו עבירה של התחייבות מפורשת מצד מארגני האירוע ותומכיהם"⁵ וזה מערער את האמינות שלהם בהתמודדות עם ההיגיון של מדינה ומוסדותיה, הוא הצהיר. הנשיא ג'וזף עאון, שבאותה עת שהה בניו-יורק לרגל אירועי העצרת הכללית של האו"ם, התקשר לסלאם במיוחד, ודחק בו לפתור את העניין⁶ אך הדגיש כי יש לשמור על האחדות במדינה ולמנוע את פריצתה של אלימות מגזרית.

ראש הממשלה שמע⁷ ועשה. הוא נשבע "לפעול עד שאלה שהפרו את החלטות הממשלה ייתנו דין וחשבון", והכריז כי הוא נחוש לנקוט נגדם פעולה משפטית, ובין היתר לשלול את רישיונה של האגודה שערכה את טקס הזיכרון לנסראללה. מקורות פוליטיים ששוחחו עם התקשורת הלבנונית ציינו כי גישתו של סלאם לפסוע בנתיב המשפטי⁸ וצריך לזכור שמדובר באיש שקודם לכן שימש כנשיא בית הדין הבינלאומי לצדק בהאג⁹ מסמלת את הדרך החדשה של הממשלה בביירות לחיזוק שלטון החוק וריבונותה של המדינה.

אלא שהגישה הזאת גם אולי מגיעה על רקע תובנה אחרת: האם יכול להיות שמדינת לבנון מתחילה להבין שבקרוב היא עלולה להיקלע לעימות אלים מול חיזבאללה, ומנסה להימנע מכך? האם ההיסוס תוקף אותה אל מול גודל המשימה של פירוק ארגון הטרור מנשקו, והיא חוששת שלא תצליח לעמוד בכך?

משכורת גבוהה מהממוצע

כנראה איש לא יופתע מכך שהתשובה לתהייה שלעיל היא חיובית. בהתחשב באמצעים שעומדים לרשות לבנון, ההיסטוריה הקרובה שלה וגודל המשימה¹⁰ לא פלא שראשי המדינה בביירות חשים שברכיהם רועדות. הם אומנם החלו לפסוע בדרך הזאת באומץ ראוי לציון, אך עליהם עדיין להשלים אותה בנחישות.

סימן מדאיג, אולי, לכיוון שתנקוט הממשלה נשמע בדבריו של נשיא לבנון עאון בשיחות פוליטיות שקיים בשולי העצרת הכללית של האו"ם, לפי דיווח בכלי תקשורת ערביים. "פנייה לשימוש בכוח כדי ליישם את החלטת ממשלת לבנון להגביל את תפוצת הנשק לידי המדינה בלבד אינה על הפרק בכל נסיבות שהן, ואינה יכולה להתקיים בעת הזאת", אמר עאון. הוא הדגיש עוד שהוא נחוש "לשמר את אחדות העם הלבנוני ולמנוע כל דבר שיכול לפגוע באחדות הזאת", ובמקום זאת האשים את ישראל שהיא "המכשול העיקרי" להגבלת הנשק במדינה בשל "הכיבוש" של אדמות לבנון.

אגב, לא פלא שזה הקו שנקט עאון, שכן מי שאולי עודד אותו לכך הוא דווקא השליח האמריקני המיוחד, שגריר ארה"ב לטורקיה, תומאס ברק, שטען כי "ישראל תוקפת את כולם", ועל כן היא מחזקת את התירוץ של חיזבאללה להמשיך לחזק בנשקו.

עם זאת, מעניינים עוד יותר דווקא המשך הדברים הנוספים שאמר השגריר ברק: האחריות על פירוק חיזבאללה מנשקו נמצאת בידי הממשלה הלבנונית, הוא הדגיש, והסביר כי הוא מודע להיסוסיה בשל החשש ממלחמת אזרחים אפשרית. אך באותה נשימה הוא הוסיף: "אם הממשלה רוצה יציבות, היא מוכרחה להבהיר כי היא מתכננת לפרק את חיזבאללה מנשקו". הוא גם שיבח את צבא לבנון, אך ציין כי ארה"ב לא תחמש אותו, אף שבאותה נשימה הכיר בכך שלצבא המקומי אין די ציוד לצורך משימותיו.

האמירות הללו הכו בתדהמה את ממשלת לבנון, ונתפסו בעיניה כערעור על אמינותה ויכולותיו המבצעיות של צבא לבנון. ראש הממשלה סלאם הבהיר בעקבות כך "כי אני מאשר שהממשלה מחויבת ליישום מלא של הצהרת השרים, במיוחד בכל הקשור לרפורמות שהבטיחה, הגדלת סמכות המדינה בכל שטחיה בעזרת כוחות הביטחון שלה, והבטחה שכל כלי הנשק במדינה יהיו רק בידיה". סלאם גם הביע אמון בצבא לבנון, ובפרט במימוש התוכנית שהציג לשרים לפירוק חיזבאללה מנשקו.

יש יסוד אמיתי לחשש של ממשלת לבנון, שתיתפס כאילו היא אינה מתכוונת לעמוד בהתחייבויותיה לרפורמות. קרן המטבע הבינלאומית כבר הודיעה כי היא מתנה כל סיוע חיצוני למדינה ברפורמות כאלה, וזהו גם התנאי שהציבו בכירים באיחוד האירופי ² ולבנון זקוקה נואשות להשקעות האלה לצורך שיקום הכלכלה הנחשלת שלה וטיפול בנזקי המלחמה האחרונה.

אגב, בניגוד אולי להצהרה של ברק, יש דווקא סימנים לכך שארה"ב כן דואגת לצייד ולחמש את הלבנונים. מהודעה של מחלקת המלחמה האמריקנית מתחילת החודש עולה כי ארה"ב אישרה מימון ³ גם אם זעום, בסכום של 14.2 מיליון דולר בלבד ⁴ לצבא לבנון, בדמות ציוד שיסייע לו "לפרק מאגרי נשק וציוד צבאי של ארגונים לא מדינתיים, כולל חיזבאללה". ציוד זה כולל לבנות חבלה, גנרטורים ואמצעי תעבורה. במקביל דווח בלבנון על תנועה של מטוסי תובלה אמריקניים עמוסים בנשק קל ובינוני, שאולי אמורים להגיע לצבא לבנון לצורך משימת פירוק חיזבאללה מנשקו.

מכל מקום, האמריקנים לא מסתפקים בכך, ומנסים לפעול כדי להחליש את הארגון השיעי טרם עימות אפשרי עם כוחות המדינה. לדברי ברק, המאמץ המרכזי של ארה"ב הוא פגיעה במימון של חיזבאללה, במטרה לא לאפשר לו להתחמש מחדש. אלא שנראה שהמשימה כשלה: ברק הוסיף כי מאז הפסקת האש בנובמבר קיבל הארגון ממקורות שונים כ-60 מיליון דולר מדי חודש [2] כלומר, בסך הכול כ-600 מיליון דולר, לא הרחק מתקציבו השנתי לפני המלחמה, שלפי ההערכות עמד על כמיליארד דולר.

ואכן, סוכנות הידיעות הצרפתית שוחחה עם פעילי חיזבאללה, שאישרו כי הארגון עומד עדיין [2] אפילו בימים אלה [2] בכל התחייבויותיו הכספיות. לטענתם, לוחמים בארגון מקבלים משכורת חודשית של 500-700 דולרים, שגבוהה בהרבה מהשכר הממוצע במדינה, העומד על כ-312 דולרים. הם הוסיפו כי כ-50 אלף משפחות של "שהידים" וכאלה שנפגעו במלחמה קיבלו בסך הכול מאז הפסקת האש כמיליארד דולר במענקים של הארגון. חוקרים מציינים עוד כי רשת אגודות הצדקה, בתי הספר והחולים של חיזבאללה ממשיכה להוות אחד ממקורות התעסוקה הגדולים במדינה, כך שמצבה הכלכלי כנראה יציב. גם מוחמד פניש, בכיר מטעם חיזבאללה המייצג אותה במגרש הפוליטי, הבטיח בשיחה עם סוכנות AP כי מצבה הכלכלי "שפיר".

לכאורה התיאור הזה מפתיע, שכן מדינת לבנון הגבירה את המעקב אחר כסף שנכנס לחיזבאללה, במיוחד מאיראן אך גם אצל נוסעים המגיעים מטיסות מעיראק, למשל, ואסרה על עסקאות עם "בנק קרד אלחסן", המוסד הכלכלי המרכזי של ארגון הטרור. ישראל הפציעה את מאגרי הכסף של הבנק במהלך המלחמה, וחיזבאללה גם איבד את הנתבי הקרקעי של אספקת נשק וכסף מסוריה עקב נפילת משטר אסד.

מומחים מצביעים על כמה אפשרויות של הארגון להצטייד במזומנים: דרך חברות ואנשי עסקים הפועלים ברחבי העולם כולו, אך במיוחד בעיראק ובלבנון, ואשר משתפים פעולה עם אנשיו של נעים קאסם; בקנדה דיווחה הממשלה על ניסיונות של חיזבאללה לנצל סחר במטבעות קריפטו ואמצעים אחרים כדי להתעשר; הפזורה הלבנונית ברחבי העולם, ובאפריקה במיוחד, מביעה הזדהות עם ארגון הטרור השיעי, אך גם אלה שלא נסחטים לעיתים בידי פעיליו ונאלצים לשלם לו כדי להימנע מפגיעה; ולבסוף, מתברר כי נשיא טורקיה רג'פ טאיפ ארדואן מנסה להיכנס לנעליים הגדולות של איראן ולממן את ארגון הטרור.

ישראל אפילו הגישה תלונה רשמית למועצת הביטחון של האו"ם השנה והאשימה את אנקרה בכך שהיא משמשת כצינור מימון לחיזבאללה, וכי טיסות שיצאו מטורקיה נשאו כספים שיועדו לארגון. חברות המסייעות לארגון כלכלית פועלות משטח המדינה, וכן גם גופים טורקיים ששימשו כמתווכים בין צינורות מימון איראניים לאנשי חיזבאללה. דברים דומים אמר גם שר החוץ גדעון סער, שטען בפגישה עם סנטורים אמריקנים כי טורקיה משתפת פעולה באופן יזום עם איראן לטובת תמיכה בחיזבאללה.

טורקיה, כזכור, וארדואן בפרט, מביעים איבה גדולה במיוחד לישראל בשנתיים האחרונות, ומאז

פרוץ המלחמה מרבים לתקוף אותה. לפי דיווחים טורקיה לא מסתפקת רק בתפקיד סביל, אלא היא מעניקה מקלט וסיוע לראשי חמאס, ואף אולי עזרה לסכל מתקפה נוספת של זימוניות נגד אנשי חיזבאללה בשנה שעברה. בה בעת, ארדואן שם רבים מהזיטונים שלו על הממשל החדש בסוריה, ואינו מעוניין לאפשר לחיזבאללה לצמוח יתר על המידה כדי שיוכל להתעמת עם חייליה של דמשק בהברחות בגבול או כפי שסייע למשטר הקודם במלחמה נגד ארגוני המורדים.

מלכוד 22

בחזרה לממשלת לבנון: דיפלומט מערבי תיאר את מצבה הנוכחי כ"מלכוד 22". לדבריו, מצד אחד חיילי צבא לבנון לא מצוידים די הצורך כדי להתמודד עם ארגון מנוסה בקרבות כגון חיזבאללה, ורבים מהם בכלל עובדים במשרות נוספות כדי להשלים הכנסה. מצד שני, הממשלה אינה יכולה לחזור בה מהתחייבויותיה, משום שזה יפגע במעמדה הבינלאומי ובהבטחות לסיוע תקציבי. ביירות גם אינה מעוניינת להיקלע למלחמת פנימית נוספת, והיא זוכרת היטב עדיין את הצלקות ממלחמת האזרחים הקודמת² שגבתה את חייהם של עשרות אלפים.

ואם עד לשלביה האחרונים של הצגת התוכנית חיזבאללה לא אמר בפירוש כי יתנגד בכוח לפירוקו מנשקו, באחרונה החלה להישמע נעימה אחרת משורות ארגון הטרור. ניתן אפילו לשים את האצבע על נקודת הזמן המדויקת שזה אירע³ מיד אחרי ביקורו של הבכיר האיראני עלי לריג'אני במדינה בחודש שעבר. ביקור זה המחיש כי איראן לא מוותרת על הזרוע הצבאית הגדולה שבנתה בלבנון, וכי תשקיע מאמצים בהדיפת המאמצים לחיסולו. לריג'אני, אגב, גם חזר ללבנון בשבוע שעבר לצורך טקס הזיכרון לנצחיה, ולפי הדיווחים הוא אף ניסה להתניע מהלך של תיווך בין ארגון הטרור ובין ערב הסעודית בביקורו בריאד באחרונה, מתוך רצון לרתום את הסעודים לצידו ולסכל את פירוקו מנשקו של חיזבאללה.

ואכן, זמן קצר לאחר ביקורו של הבכיר האיראני בביירות חיזבאללה הפגין את מריו. שרי הממשלה מטעם הארגון החרימו את הישיבות שדנו בתוכניות לפירוקו מנשקו, והדגישו כי החלטות שיתקבלו ללא אישור הנציגים השיעים מנוגדים לאמנה הלאומית. בתום הישיבה על אישור התוכנית גם פרצו הפגנות בדאחיה בלבנון, שבהן נראו אנשי הארגון, רכובים על אופנועים, מנופפים בדגלי חיזבאללה.

קודם לכן רק הביעו דוברי ארגון הטרור את מורת רוחם מהתנהלות הממשלה, ואפילו דווח על נכונות מסוימת של חיזבאללה לוותר על חלק מארסנל הטילים שלו, אך מאותו רגע נעים קאסם כבר החל לומר במפורש שלא ישתף פעולה עם המהלך לפירוקו מנשקו. "לא ניטוש את הנשק שכיבד אותנו, וגם לא את הנשק שמגן עלינו מפני האויב", הצהיר קאסם. דברים דומים הוא אמר גם בשבוע שעבר, בטקס הזיכרון לנצחיה.

מכל מקום, בשטח לא נראה שהדברים באמת זזים. הצבא הגיש אומנם תוכניות לביצוע המהלך, אך הממשלה אישרה אותן ללא לוח זמנים מוגדר. בנוסף, לא ברור אם אכן ארגון הטרור משתף פעולה עם הצבא באזור דרום לבנון, ויש דיווחים סותרים על כך. עם זאת, טרם דווח על עימותים

במקביל, גם איסוף הנשק של הארגונים הפלסטיניים החמושים בלבנון מתנהל בעצלתיים. על אף שיתוף הפעולה של פת"ח עם המהלך, שכלל אפילו ביקור חריג של אבו-מאזן עצמו בביירות, רוב הפלסטינים במחנות הפליטים במדינה לא מסרו את נשקם, בין היתר בשל החשש מעימותים פנימיים. מלבד כמה צילומים מתוקשרים של משאיות אחדות מלאות בנשק, נראה כי המבצע לא צבר תאוצה. אפילו במחנה הפליטים הגדול ביותר, עין אלחילוה, שצבא לבנון הצהיר בחגיגות כי "פורק מנשקו", מעירים פרשנים שאין סיכוי שנמסרו כל אמצעי הלוחמה לפי כמות המשאיות שהוצגה בתקשורת. יתרה מכך, במחנה הפליטים שתילה שבו הסתיים התהליך פרצה קטטה כמה ימים לאחר מכן, ותועד ירי של רקטת RPG בין שני צדדים ניצים [?] כך שנראה שלא כל הנשק נעלם משם.

האירוע מול חיזבאללה עתיד להיות מסובך בהרבה. בניגוד לגורמי הכוח הרבים שמפוזרים במחנות הפליטים הפלסטיניים, זהו ארגון מסודר בהרבה, מנוסה בקרבות ואשר מחזיק באידיאולוגיה ארוכת שנים של התנגדות. הצבא הלבנוני צפוי להתנהל מולו בזהירות מרבית, וכל ניצוץ קטן יוכל להבעיר תבערה גדולה [?] שהממשלה בוודאי חוששת ממנה. ייתכן שהסימן הראשון לצרות יגרום לה להתקפל, או להסתפק בהישג סמלי בלבד.

בכירים ישראלים מודעים לאפשרות הזאת, ובשבוע שעבר הזהירו כי הם פוקחים עיניים על הנעשה בלבנון. "יש לפרק את הארגון מנשקו", הבהיר מקור ביטחוני בארץ, "אין מקום למצב אפור", הוא הוסיף, והדגיש כי צה"ל ומערכת הביטחון תפעל לסכל את התעצמות חיזבאללה אם לבנון לא תעשה זאת. "מי שבונה יכולת צבאית נגד ישראל אינו חסין", אמר המקור, "האפשרות של ביצוע פעולה יבשתית רחבה בלבנון קיימת, אם יהיה צורך. אין מגבלת זמן בנוגע ללבנון, אבל ישראל לא תחכה זמן רב. אם לא יבוצע הפירוק מנשק של חיזבאללה, ישראל תרחיב את פעילותה בלבנון", הוא איים.

אי אפשר לזלזל בחשיבות של ההצהרה הזאת, משום שהיא מדגימה את התמורה המחשבתית שעברה המערכת הישראלית ביחס לחיזבאללה: מערכת הביטחון מבהירה כי אין בכוונתה לחזור למשוואות הקודמות שהיו תקפות ערב המלחמה בצפון, ואשר אפיינו את התנהלותו של צה"ל מול ארגון הטרור. בינתיים, לפחות מאז הסכם הפסקת האש בשנה שעברה, הוכיחה ישראל כי היא מתמידה בגישה הזאת, תוקפת איומים ומחסני נשק של חיזבאללה, ולא עומדת עוד מנגד. אך היא נדרשת להוכיח שגם תמשיך בכך, אפילו אם יהיו לכך מחירים מדיניים.

במקביל, צה"ל מוכרח לפקוח עיניים גדולות ביחס ללבנון: עליו לוודא כי ככל שיתקדם תהליך פירוק הנשק של חיזבאללה, הוא מוכרח להיות מבצע גדול בהרבה מצעד "סמלי" או "קוסמטי", וכי הוא יביא לכך שארגון הטרור לא יהווה עוד איום על תושבי הצפון. כמו כן, ישראל נדרשת להפגין נחישות כדי למנוע את שובה של איראן לזירה הלבנונית כגורם כוח מרכזי, ובמידת האפשר [?] וככל שזה לא מתנגש עם האינטרסים הביטחוניים שלה [?] לתמוך בממשלה בביירות אל

מול גורמים זרים ופנימיים שמאתגרים אותה. ניתן לעשות זאת באמצעות הצהרות פומביות, שיתוף פעולה מודיעיני ועוד, וגם חשוב להפגין זאת כלפי חוץ.

בנוסף, חיוני שישראל תשמור על שיח מתמיד עם האמריקנים על הנעשה בזירה הלבנונית, תוך שיתופם במידע רגיש על התעצמות והתחמשות של חיזבאללה, לצד ניסיונות ההשפעה האיראניים מתוך מטרה להבהיר ככל האפשר את הצורך בנטרול של ארגון הטרור מיכולותיו לפגוע בישראל. בפרט, צריכה ישראל לקדם שיח עם השגריר האמריקני ברק, שהוא איש המשימה המיוחד של הנשיא דונלד טראמפ ללבנון ולסוריה, אשר בכמה אמירות שלו באחרונה יצא נגדה בבוטות. ברק יושב בטורקיה של ארדואן, נפגש עם לא מעט שליטים ערבים, ונראה שבכמה תקריות אימץ את זווית המבט שלהם על ישראל. מכיוון שמדובר באיש מפתח בכל התהליך האזורי, צריכה הנהגת ישראל "ליישר קו" מולו ולדאוג שגם האינטרסים שלה יעמדו לנגד עיניו בכל עת כנציגו האישי של הנשיא האמריקני.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 29 בספטמבר, 2025.